

ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА В НЕСТАБІЛЬНИХ УМОВАХ РИНКУ

Проблеми ефективної роботи підприємств пов'язані зі значними змінами в зовнішньому середовищі й впливом на результати його діяльності. В сучасних умовах господарювання, що характеризуються нестабільністю макроекономічного середовища України, багато вітчизняних підприємств банкрутують та виходять з ринку. Однією з причин цього є відсутність вчасно проведеної комплексної діагностики фінансового стану підприємства, яка б справді могла допомогти виявити загрози (ризики) та прийняти вчасні управлінські рішення. Крім того, на багатьох підприємствах України, основною причиною нестабільної діяльності та кризових явищ є незадовільна структура капіталу та нестача оборотних коштів. У таких випадках основним напрямком діяльності управлінського складу підприємства має бути розробка і впровадження ефективних заходів щодо поліпшення фінансового стану суб'єкта господарювання, що, в свою чергу, дозволить поліпшити його майновий потенціал, відновити платоспроможність, прибутковість та фінансову стійкість.

Попередження розвитку негативних кризових явищ на підприємстві є можливим тільки за умови постійного забезпечення управлінського персоналу інформацією про поточний рівень фінансової стійкості, платоспроможності підприємства, а також його здатність до подальшого розвитку. Отже, проблема правильного проведення оцінки та аналізу стану фінансового забезпечення розвитку підприємства є досить актуальною в нестабільних умовах ринку.

Фінансовий стан є результатом взаємодії усіх елементів фінансових відносин, що виникають у підприємства в процесі його господарської діяльності, і характеризується як розміщенням і використанням активів, так і джерелами їх формування. Сучасне розуміння сутності фінансового стану, на противагу найбільш поширеному його трактуванню як комбінації значень показників на певну дату, повинне полягати у визначенні його як динамічного поняття. Адже фінансовий стан підприємства є характеристикою діяльності протягом певного періоду, і відображає як його забезпеченість ресурсами, так і розміщення останніх.

Основними факторами, що впливають на фінансовий стан підприємства є: 1) зовнішні – це ті фактори, на які підприємство не може впливати або цей вплив може бути незначним (політичні, економічні, культурні, науково-технічні); 2) внутрішні – ті, що безпосередньо залежать від форм, методів та організації роботи на самому підприємстві (організаційна структура, форма спеціалізації, кваліфікація персоналу).

Основними напрямками проведення комплексної діагностики фінансового стану підприємства є: оцінка майнового стану, аналіз ділової активності, аналіз ліквідності та платоспроможності, аналіз рентабельності та фінансової стійкості. В свою чергу, кожний з напрямків включає в себе розрахунок фінансових показників

(коефіцієнтів), результати яких потрібно порівнювати з середніми значеннями по галузі, показниками діяльності найкращих підприємств або ж з рекомендованими чи плановими значеннями показників.

Основними проблемами з якими стикаються сучасні підприємства при діагностиці фінансового стану є: постійна зміна інформації, тобто отримані результати сьогодні втрачають свою цінність через деякий час, тому не можна говорити про їх достовірність та актуальність; наявність різних форм власності бізнесу, що мають свої особливості розрахунку фінансових показників; нестабільність законодавчої бази. Тому, суб'єктам господарювання, діагностику найважливіших показників фінансового стану доцільно проводити декілька разів на рік; використовувати адаптовані до соціально-економічних умов та практики господарювання суб'єктів національного господарства методи аналізу фінансового стану; продуктивно використовувати наявні ресурси; здійснювати постійний моніторинг зовнішнього і внутрішнього стану підприємства. Кожне підприємство в індивідуальному порядку повинно визначати напрямки покращення фінансового стану шляхом підвищення результативності розміщення та використання ресурсів, зберігаючи при цьому свою платоспроможність та кредитоспроможність.

Фінансовий стан – це складна, інтегрована за багатьма показниками характеристика діяльності підприємства в певному періоді, що відображає ступінь забезпеченості підприємства фінансовими ресурсами, раціональності їх розміщення, забезпеченості власними оборотними коштами для своєчасного проведення грошових розрахунків за своїми зобов'язаннями та здійснення ефективної господарської діяльності в майбутньому.

Фінансова діяльність підприємства має бути спрямована на забезпечення систематичного надходження й ефективного використання фінансових ресурсів, дотримання розрахункової і кредитної дисципліни, досягнення раціонального співвідношення власних і залучених коштів, фінансової стійкості з метою ефективного функціонування підприємства. Саме цим зумовлюється необхідність і практична значущість систематичної оцінки фінансового стану підприємства, якій належить суттєва роль у забезпеченні його стабільного фінансового стану.

В системі антикризового управління основною метою оцінки фінансового стану підприємства є розробка і реалізація заходів, направлених на швидке відновлення платоспроможності, відновлення достатнього рівня фінансової стійкості підприємства, встановлення можливості підприємства продовжувати свою господарську діяльність, подальшого розвитку, забезпечення прибутковості і зростання виробничого потенціалу і ухвалення відповідних рішень. При проведенні оцінки фінансового стану підприємства слід вивчати значення отриманих в результаті аналізу фінансового стану показники, з точки зору відповідності їх фактичних значень нормативним для конкретного підприємства рівням, визначати фактори, що вплинули на величину показника в звітному періоді та здійснювати прогноз її величини на перспективу.